

Anu Niemi

15.2.2019

Sosiaali – ja terveysministeriö
Kirjaamo (kirjaamo@stm.fi)

Lausuntopyyntö STM010:2015 /29.1.2019

Yhtenäiset hoidon perusteet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi yhtenäisten hoidon perusteiden luonnosasiakirjoista.

THL:ää on pyydetty arvioimaan päivitettävien tai uusittavien yhtenäisten hoidon perusteiden sisältöä, soveltuvuutta käytännön toimintaan ja vaikutuksia hoidon yhdenvertaiseen saatavuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan kustannusvaikutuksia.

THL:n näkemyksen mukaan lausunnoilla olevat suositukset hoidon perusteiksi ovat tarpeellisia ja edustavat merkittäviä sairausryhmiä. Lisäksi silmätautien etusijaistamisjärjestys mahdollistaa rajallisten resurssien paremman allokoinnin.

Yhtenäiset hoidon perusteet edesauttavat kansallisia tavoitteita hoitojen saatavuuden yhdenvertaisuudesta toimiessaan koko Suomea koskevin ohjeistuksina perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisestä työnjaosta. Tarkoituksenmukainen työnjako eri toimijoiden kesken ohjaa kustannustehokkaan toiminnan järjestämiseen.

Liitteeseen 1 on koottu teknisiä huomioita eri asiakirjaluonnoksista, ja joita THL ehdottaa korjattavaksi asiakirjojen viimeistelyvaiheessa.

Aikuisten krooninen väsymysoireyhtymä

Kroonisen väsymysoireyhtymän diagnostiikka perustuu erotusdiagnostisten sairauksien poissulkemiseen. Erotusdiagnostiset tutkimukset vaativat erikoissairaanhoidon osaamista ja siellä käytössä olevia tutkimusmenetelmiä. Toiminnallisten häiriöiden diagnostiikassa, hoidossa ja seurannassa korostuu saumattomuus ja toimivat konsultaatiomahdollisuudet perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimijoiden välillä. Hoidon seuranta ja tuki perustuvat luottamukselliseen hoitosuhteeseen, johon perusterveydenhuolto luo edellytykset moniammatillisena työyhteisönä.

Diagnoosin asettamisen osalta asiakirjaluonnoksessa esitetty muoto voi aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä ja THL ehdottaa sen tarkentamista seuraavalla tavalla: "CFS diagnoosi voidaan asettaa perusterveydenhuollossa sairauteen perehtyneen erikoislääkärin toimesta, kun tarvittavat erikoisalakohtaiset selvitykset on tehty."

www.thl.fi

Toiminnallisten ja monimuotoisten oireiden hoidon porrastus/aikuiset

Nykyisessä järjestelmässä perusterveydenhuollon mahdollisuus koordinoita monimuotoisesti oireilevien potilaiden eri erikoisalojen palvelujen käyttöä ei ole mahdollista. Perusterveydenhuollossa ei päätetä erikoissairaanhoidon tehtävistä.

Luonnosasiakirjoissa olevasta esityksestä poiketen THL katsoo, että erikoissairaanhoidon tulisi laatia toiminnallisista ja monimuotoisista vaikeista oireista kärsivien potilaiden tarvitsemat todistukset ja lausunnot toimintakykyperusteisia sosiaalietuuksia varten hoito- ja kuntoutussuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Potilaan näkökulmasta kyse on yhtenäisestä kokonaisuudesta eikä ole tarkoituksenmukaista, että vastuu lausuntojen osalta jakautuisi kahdelle eri toimijalle.

Aikuisten (toimintakykyä alentavat) toiminnalliset häiriöt

Diagnostiikkaa, hoitoa ja seurantaa koskevat huomiot ovat vastaavat kuin kroonisessa väsymysoireyhtymässä (ks. edellä).

Perusterveydenhuollon vastuulle on ehdotuksessa sisällytetty maininnat sekä hoitosuhteen ylläpidosta erikoissairaanhoidon tutkimusten jälkeen että hoitosuhteen jatkuvuuden varmistamisesta. THL ehdottaa hoitosuhteen ylläpitoa koskevan kohdan poistamista, sillä hoidon jatkuvuuden toteutuminen perusterveydenhuollossa muodostuu monesta tekijästä, esim. potilaat varaavat ajan itse kutsujärjestelmän sijasta. Toimintamalli poikkeaa tältä osin erikoissairaanhoidon toimintamallista.

Lasten ja nuorten krooninen väsymysoireyhtymä

Lähteessä on aina tieto lähettävästä lääkäristä, eikä THL katso tietoa vastuutyöparista tarkoituksenmukaiseksi. Potilailla on valinnanvapaus palvelutuottajan valinnan suhteen ja mahdollisuuksien mukaan myös ammattihenkilön suhteen.

Lasten ja nuorten monimuotoiset toiminnalliset oireet

Lähteessä edellytetty tieto vastuutyöparista ei ole tarkoituksenmukainen, sillä lähettävä lääkäri on riittävä tieto. Potilailla on valinnanvapaus palvelutuottajan valinnan suhteen ja mahdollisuuksien mukaan myös ammattihenkilön suhteen.

Elämän loppuvaiheen palliatiivinen hoito ja saattohoito

Lähteessä tarvittaviin tietoihin THL ehdottaa lisättäväksi tiedon potilaan asumisolosuhteista osana psykososiaalisen tilanteen kuvausta. Tieto tukee hoidon suunnittelua.

Polven ja lonkan tekonivelkirurgia

Molemmissa asiakirjaluonnoksissa on maininta yhtenäisten hoidon perusteiden seurantaan liittyvästä palvelutuottaja velvoittavasta raportoinnista (mukaan lukien perustelut poikkeamasta, jos tunnusluvut osoittavat joko alle tai yli valtakunnan keskimääräisen tason toteutunutta toimintaa tekonivelkirurgiassa.). Epäselväksi jää mihin lainsäädäntöön/veloitteeseen raportointi ja poikkeamien perusteluista ilmoittaminen perustuu.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Osastonjohtajan sijainen

Anu Muuri

Liite 1 Tekniset huomiot/korjausehdotukset

Yleistä

Osasta luonnoksia puuttuu asiakirjan valmisteluun osallistuneiden työryhmän jäsenten taustaorganisaatio.

Aikuisten krooninen väsymysoireyhtymä

Erikoissairaanhoito: tehdään tarvittavat erikoissairaanhoidon ~~tarjoamat~~ erotusdiagnostiset tutkimukset

Toiminnallisten ja monimuotoisten oireiden hoidon porrastus/aikuiset

Perusterveydenhuolto: "yleislääkäri voi olla myös tertiääritason erityisyksikön/työryhmän jäsen" on epäselvästi ilmaistu. Asia on ilmaistu selkeämmin tertiääritason tehtäviä kuvaavassa osiossa.

Aikuisten toimintakykyä heikentävät toiminnalliset häiriöt

Erikoissairaanhoito: "lähete käsitellään sairaanhoitopiirissä sovitun käytännön mukaisesti" – tarkempi ilmaisu: lähete käsitellään erikoisalalla, jonka piiriin vallitseva toiminnallinen oire kuuluu.

Elämän loppuvaiheen palliatiivinen hoito ja saattohoito

Asiakirjan ICD-luokituskoodista Z51.5 puuttuu tekstiselite.

Diabeettisen silmäsairauden kuvaseurannan kriteerit

Raskaana olevat/ Raskausdiabetesta sairastaville silmänpohjan seuranta ei ole tarpeellista